

نکوداشت

HONOUR

محمد تقی دلخوش
دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران جنوب

- روان‌شناسی عرصه‌ها و دیدگاهها
- به قلم جمعی از مؤلفان
- مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی (سمت)
- ۱۳۸۶، ۶۴۹ صفحه، ۵۰۰ نسخه، ۵۹۰۰۰ ریال

«تکریم عالمان، ارج نهادن به ساحت دانش و فرزاندگی است؛ ... گسترش دانش بی‌مدد پیش‌نهادن الگوها و نمونه‌های کمال یافته میسر نیست و از رهگذر تکریم عالمان است که می‌توان وجوه نهان علمی و رموز توفیق این بزرگان را بر نوسالگان آشکار ساخت .. آنچه در پی می‌آید دستاور اندیشه و پژوهش استادان و پژوهشگران روان‌شناسی و زمینه‌های علمی مرتبط با آن است که به مناسبت برگزاری نکوداشت استاد و محقق گرانقدر سرکار خانم دکتر دادستان از سوی مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی «سمت» منتشر شده و به محضر ایشان تقدیم می‌شود».

این پیام ناشر، برگرفته از کتاب «روان‌شناسی عرصه‌ها و دیدگاهها» به قلم جمعی از مؤلفان است که توسط مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی «سمت» در ۶۴۹ صفحه، در سال ۱۳۸۶ برای نخستین بار انتشار یافته است.

مروری بر اثر

کتاب شامل دیباچه دبیر علمی نکوداشت، معرفی نامه استاد با عنوان «از گذشته تاکنون»، سه بخش شامل ۳۶ مقاله و فهرست منابع اختصاصی در انتهای هر مقاله است.

در دیباچه، دبیر علمی نکوداشت با یادآوری دوره دانشجویی خود و آشنایی با استاد دکتر دادستان و درک روان‌شناسی تحولی‌نگر از محضر ایشان، به ذکر توانمندیها و افتخارهای استاد در قلمروهای روان‌شناسی تحولی، مرضی و بالینی می‌پردازد. آقای پورحسین در پایان دیباچه متذکر شده‌اند که این مجموعه تنها بخشی از مقاله‌هایی است که فرصت انتشار یافته‌اند و وعده داده‌اند که مقاله‌های بازمانده در چاپ دوم مجموعه خواهد آمد.

خانم دکتر امیربانو کریمی معرفی استاد را از گذشته تاکنون به زبانی دلنشین بر عهده گرفته است. دوستی از عهد دبیرستان تا امروز به خانم کریمی امکان داده تا وهله‌های برجسته زندگی استاد را به اجمال باز گوید.

در بخش اول با عنوان «عمومی» ۱۱ مقاله دست‌چین شده است: «آسیب‌شناسی وضعیت موجود آموزشی گروه‌های روان‌شناسی دانشگاه‌های کشور در ده ساله اخیر»، «هوش‌سنجی: یک قرن تلاش، دورنمای قرن بیست و یکم»، «ارزشهای انسانی بنیادی: مرور کلی»، «پیچیدگیهای انتقال»، «مرد اعتماد به نفس»، «نقش بافت جوامع در ادراک خود، دیگری و مفهوم رابطه: مروری بر مبانی نظری و پژوهشی»، «حرمت خود»، «کیفیت زندگی: مسئله‌ای که زمان بررسی آن فرا رسیده است»، «دینداری و رابطه آن با شخصیت»، «بازتاب اسطوره ادیب در نظام روان تحلیل‌گری فروید»، «درون‌نگری و تولد روان‌شناسی علمی»، که به ترتیب توسط ازغندی، چاری، یوسفی، دلخوش، رحمانی، سرمد، شهرآرای، شکری و دانش‌پور،

صیادپور، کلانتری خاندانی، موسوی‌نسب، نعمت طاوسی و هومن به نگارش در آمده است. در بخش دوم، مقاله‌های در زمینه مشترک «تحولی» گرد آمده‌اند. عناوین این بخش عبارتند از: «بررسی روان‌شناختی مراحل تحول تجربه دینی از دیدگاه ویلیام جیمز»، «سالمندی و فرایندهای شناختی»، «شعر و کودکی»، «اختلال در یادگیری ریاضی: شناخت عوامل و مؤلفه‌های اصلی»، «جایگاه بازی در روان‌شناسی»، «خانواده و اجتماعی‌شدن»، «دین در خلال تحول و شیوه‌های درمانگری مبتنی بر مذهب»، «دیگردوستی و تحول آن»، «ژان پیاژه: جامعه‌شناس ناشناخته»، «تفکر از توانش تا گرایش»، «از واقعیت‌گرایی تا نظرگاه‌گرایی در تفکر روان‌پویشی»، «تغییر پارادایم در تبیین تحول اخلاقی»، «تحول شناختی از دیدگاه پردازش‌خبر»، «آموزش موسیقی بنیادی» و «بررسی تحول روانی - اجتماعی آنتون چخوف با تأکید بر دو داستان خانم و سگ ملوسش و اسقف» که به ترتیب از سوی آذربایجانی، امیری، امین‌پور، امین‌زاده، بیات، پاکدامن، جان بزرگی، رحیم‌زاده، کنچر به ترجمه شهرآرای، صداقت، قربانی، کدیور، شکری و دانشورپور، نعمت طاوسی، نورمحمدی و ابوبی، نوروزیان و شکروی ارائه شده است.

مقاله‌های تدوین شده در زمینه «مرضی» در بخش سوم آمده‌اند. عناوین مقاله‌ها عبارتند از: «بیماریهای مزمن کودکان، آثار و روشهای مداخله‌گری روان‌شناختی»، «مبانی درمانگری نظریه دلبستگی»، «شیوه‌های مقابله با تنیدگی در ارتباط با سلامت روانی»، «تنیدگی و راهبردهای مقابله‌ای: نظریه‌ها و مقیاسها»، «اختفای افکار وسواسی»، «روان‌درمانگری: دیدگاه روان‌پویشی»، «نظریه مدل اشتغال آدمی: نگاهی تازه به ساختار روانی انسان و مدلی برای درمانگری تحولی»، «اختلالهای اضطرابی: تشخیص و درمان»، «تنیدگی (استرس) تحصیلی» و «انسجام گروهی: عوامل و شرایط ایجاد آن در گروه درمانگری»، که به ترتیب توسط بزازیان، بشارت، توکلی، حاجی‌زادگان، خانجانی، سهرابی‌فرد، عسگری، فتحی آشتیانی، مجدآبادی فراهانی و محمدی تدوین شده است.

برجستگی اثر

اکثر قریب به اتفاق مؤلفان این مجموعه از شاگردان استاد بوده‌اند که دریچه‌ای به سوی درک اثر استاد بر دانش روان‌شناسان امروز ایرانی می‌گشاید. محتوای اغلب مقاله‌ها غنی و به روز است و موضوعهای آن بر اصلی‌ترین موضوعهای روان‌شناسی متمرکزند. سازماندهی بخشهای کتاب به استثنای چند مورد، منطقی و به گستره موضوعها انسجام قابل قبولی بخشیده است.

کاستی اثر

آنچه در دیباچه مجموعه غایب است، طرح محورهای اساسی موضوعهای مجموعه و سازماندهی بخشهای کتاب است. در مورد سازماندهی بخشهای کتاب، به نظر نمی‌رسد مقاله‌های «تفکر از توانش تا گرایش» و «از واقعیت‌گرایی تا نظرگاه‌گرایی در تفکر روان‌پویشی» با بخش «تحولی» مناسبت منطقی داشته باشند. فقدان نمایه‌اسامی و نمایه موضوعی و نسخ محدود اثر (۵۰۰ نسخه) از کاستیهای دیگر است.

سخن آخر

دانشجویان، اساتید و پژوهشگران می‌توانند از این اثر که به طیف وسیعی از موضوعهای روان‌شناختی پوشش می‌دهد، بهره‌مند شوند. امید است در چاپهای بعدی این مجموعه، مقاله‌های جا مانده به اثر افزوده شوند، تعداد نسخ افزایش یابد و کاستیهای چاپ نخست مرتفع شوند.